

BERICHTEN UIT HET VELD

Militaire uitzendervaringen overwegend positief

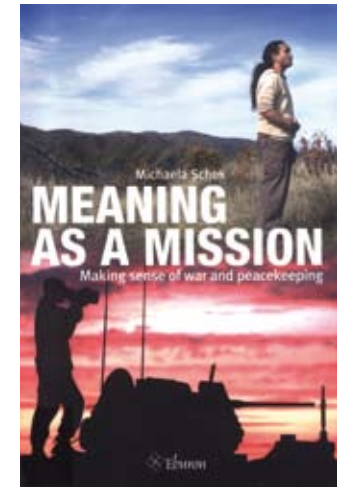
Uit grootschalig vragenlijstonderzoek onder 1.561 veteranen die zijn uitgezonden tijdens oorlogs- en vredesoperaties blijkt dat de meerderheid hun uitzendervaringen positief waardeert, ondanks de confrontatie met oorlog en geweld. Een positieve terugblik op de missie is aantoonbaar bevorderlijk voor de geestelijke gezondheid en kwaliteit van leven op lange termijn. Ook blijkt dat wantrouwende opvattingen die als gevolg van de missie zijn ontstaan, samenhangen met ervaren dreiging tijdens de uitzending, posttraumatische stressreacties en een lagere kwaliteit van leven. Het creëren van een positief wereldbeeld blijkt een belangrijke missie na de uitzending voor een gezonde aanpassing en het vergroten van veerkracht.

Aanvullende diepte-interviews met veteranen die naar Cambodja waren uitgezonden toonden aan dat de militaire prestatie en kameraadschap in sterke mate zin gaven aan een onvoorspelbare en gevaarlijke realiteit, evenals een gevoel van voldoening over wat ze hadden bereikt. De nieuwe ervaringen leverden persoonlijke winst op voor hun carrière en huidige leven. Daarentegen hadden geïnterviewde veteranen met stressreacties meer moeite om hun ervaringen in perspectief te plaatsen. De realiteit in

Cambodja had hun oorspronkelijke wereldbeeld aangetast.

Er zou meer bewustwording moeten worden gegenereerd over de positieve consequenties van militaire uitzending voor veteranen om sociale waardering en een genuanceerde beeldvorming te bevorderen bij een breder publiek. Beleidsmakers en professionals in de zorg zouden positieve psychologische aspecten moeten benadrukken in aanvulling op mogelijke negatieve gevolgen ter bevordering van de psychologische verwerking. Om te voorkomen dat negatieve gedachten over de uitzending overheersen en leiden tot chronische PTSS zou een positief perspectief moeten worden benadrukt in preventieve activiteiten en behandeling. In aanvulling daarop zou herstel ook gericht moeten zijn op het opbouwen van een ondersteunend netwerk in het verwerken van de negatieve impact en het zoeken naar zin.

Wantrouwende opvattingen die samenhangen met posttraumatische stress-reacties bij veteranen zijn een grote zorg voor de klinische praktijk. Het gebrek aan vertrouwen in anderen vormt een grote barrière in het zoeken naar hulp. Veteranenbeleid zou zich daarop moeten

richten door middel van outreachende activiteiten, voorlichting en aanpassingen in gezondheidszorgmodellen, zoals het informeren van de eerstelijnszorg en het ontwikkelen van richtlijnen in het overwinnen van wantrouwen in contact met veteranen. Een andere consequentie van wantrouwen in anderen en de wereld is het risico van sociaal isolement. Veteranen met wantrouwende opvattingen kunnen problemen krijgen met het ontvangen van adequate emotionele steun, en kunnen daardoor een langer hersteltraject nodig hebben bij het verwerken van hun ervaringen.

Michaela Schok, *Meaning as a mission: making sense of war and peacekeeping*. Delft: Eburon, 2009. Proefschrift Universiteit Utrecht.

PHILIP E. VEERMAN

Nu ook een vader van de kinderrechten

Het was de gedistingeerde Engelse dame Eglantyne Jebb die, gezeten op de Mount Salève en het Meer van Genève overziend, het eerste concept schreef van de eerste Internationale Verklaring van de Rechten van het Kind, welke in 1924 door de Volkenbond werd aangenomen als de *Declaration of Geneva*. Eglantyne Jebb was de oprichtster van het *Save the Children Fund* in Londen, dat nadat de Oostenrijkers om vredesonderhandelingen vroegen, maar de voedselblokkade toch nog in stand bleef, geld ging inzamelen voor Oostenrijkse baby's die omkwamen van de honger, een actie die in het Verenigd Koninkrijk toen als onpatriottisch werd beschouwd. Die Verklaring van Genève was vooral een Verklaring van protection rights. Vijfenzestig jaar later (20 november 1989) werd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind (IVKR) aangenomen, dat het kind nu niet alleen meer beschouwde als een object dat beschermd diende te worden, maar ook als een subject van rechten¹.

Voor een andere pionier op het gebied van de rechten van het kind, de Pools-Joodse kinderarts en pedagoog Dr. Henryk Goldszmit (hij zou bekend worden onder het pseudoniem waaron-

der hij schreef, Janusz Korczak) waren rechten van het kind een levend iets. In een tijd waarin vooral de plichten van kinderen werden benadrukt, schreef hij over het recht van het kind op respect. En hij probeerde in het weeshuis voor joodse kinderen in Warschau op te komen voor kinderen door ze rechten te geven met een 'wetboek' (codex) van het weeshuis en een rechtbank van kinderen waarvoor ook volwassenen moesten verschijnen. In 1942 werden Korczak met de kinderen uit zijn weeshuis vergast in Treblinka.

Op initiatief van een Duitse pedagoge, Waltraut Kerber², werd in de tuinzaal van de Poolse Delegatie bij de Verenigde Naties in Genève op 6 juni jongstleden een International Seminar gehouden over Janusz Korczak en de rechten van het kind. Wat deze bijeenkomst opmerkelijk maakte was de aanwezigheid van vele, leden van het VN Comité voor de Rechten van het Kind en van *Commissioner for Human Rights* van de Raad van Europa Thomas Hammarberg. Hammarberg had al eerder het initiatief genomen tot een reeks Janusz Korczak lezingen die de Raad van Europa organiseert en waarvan hij zelf de eerste gaf³. Hammarberg gaf op de bijeenkomst in Genève de Keynote speech. Hij wees op het belang van

de 'erfenis' van Korczak welke een inspiratie is voor allen die zich met rechten van het kind bezighouden. Hammarberg nam het initiatief tot het herdrukken van een Engelse vertaling van Korczak's *'The child right to respect'*⁴.

-
1. Philip E. Veerman, *The Rights of the Child and the Changing Image of Childhood*, Dordrecht: Martinus Nijhoff, 1991. Dr. Philip Veerman is ook de oprichter van de Nederlandse Janusz Korczak Stichting. Zijn bijdrage aan de bijeenkomst in Genève (What we can learn from Korczak today) is op te vragen via: info@drpveerman.nl
 2. Dit najaar verscheen van de hand van Waltraut Kerber-Ganse: *Die Menschenrechte des Kindes, Die UN Kinderrechtskonvention und die Pädagogik von Janusz Korczak; Versuch eine Perspektivenverschränkung*, Barbara Budrich Verlag.
 3. Thomas Hammarberg, 2007 Janusz Korczak Lecture: children participation, Strasbourg Cedex: Public Information and Publications Division, Council of Europe, 2008.
 4. Janusz Korczak: *The Child's Rights to Respect. Lectures on today's challenges*, Strasbourg Cedex: Council of Europe Publishing (verschijnt binnenkort). Deze publicatie zal ook de herinneringen bevatten van de Poolse Irena Sendlerowa die met Korczak werkte.